

DE NSB WERD VEROORDEELD

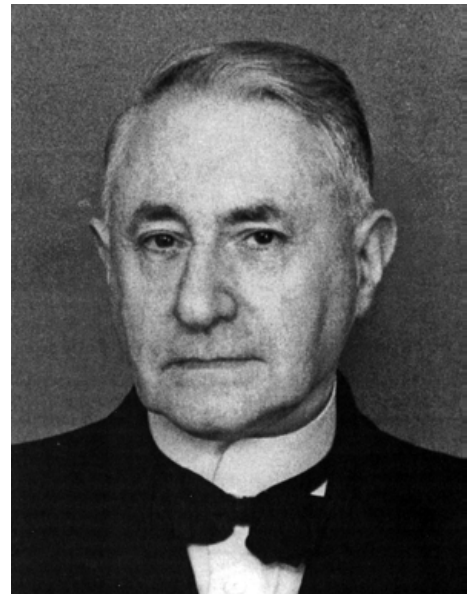
Inleiding

In het antirevolutionaire dagblad *De Standaard* van 11 februari 1939 werd kort aandacht geschonken aan de partijdag die de SGP op 8 februari 1939 te Utrecht had gehouden. Onder andere werd van deze vergadering het volgende vermeld:

“Het is (...) onbegrijpelijk (...) dat deze vergadering gesloten werd door een dominee die van de kansel en in de catechisatie propaganda maakt voor de NSB. Of mogen wij soms binnenkort ir. Mussert en ds. Kersten hand aan hand zien gaan? De geestesgesteldheid der beide ‘leiders’ maakt het niet onmogelijk, al zou het misschien voor elk hunner moeilijk zijn de ander als zodanig te erkennen.”

Door ds. D.J. van de Graaf, hervormd predikant te Schoonhoven en lid van het SGP-hoofdbestuur, was de vergadering gesloten. Hij en ds. Kersten alsook de SGP werden hier verdacht gemaakt als zijnde de NSB welgezind. Enkele dagen later, in het nummer van 14 februari 1939, deed *De Standaard* er nog een schepje bovenop door te stellen dat de feiten over de dominee, die de jeugd op de catechisatie liefde voor de NSB bijbracht, bij de redactie bekend waren. “Nu zou elke lezer toch wel moeten denken”, zo reageerde *De Banier*, “dat het zeker waar is dat ds. Van de Graaf neigingen voor de NSB heeft en dat van de SGP hetzelfde te denken is. Immers de feiten zijn bij de redactie van *De Standaard* bekend. Niets echter is minder waar dan dat”, aldus de

redacteur van *De Banier*. Ds. Van de Graaf is even “zomin nationaalsocialist als ds. Kersten”. Hoe kwam *De Standaard* hier dan bij? Wel, deze bleek uitgegaan te zijn van een nota bene *anoniem* ingezonden stuk in de *Schoonhovensche Courant*. Als bewijs dus van nul en generlei waarde. Zo kwam de laster in het land!

Ds. D.J. van de Graaf (1889-1960). Hij was even zomin nationaalsocialist als ds. Kersten.

De suggestieve opmerkingen in de richting van ds. Kersten en de SGP waren evenzeer onjuist. De redacteur van *De Banier*, die op deze laster reageerde, schreef:

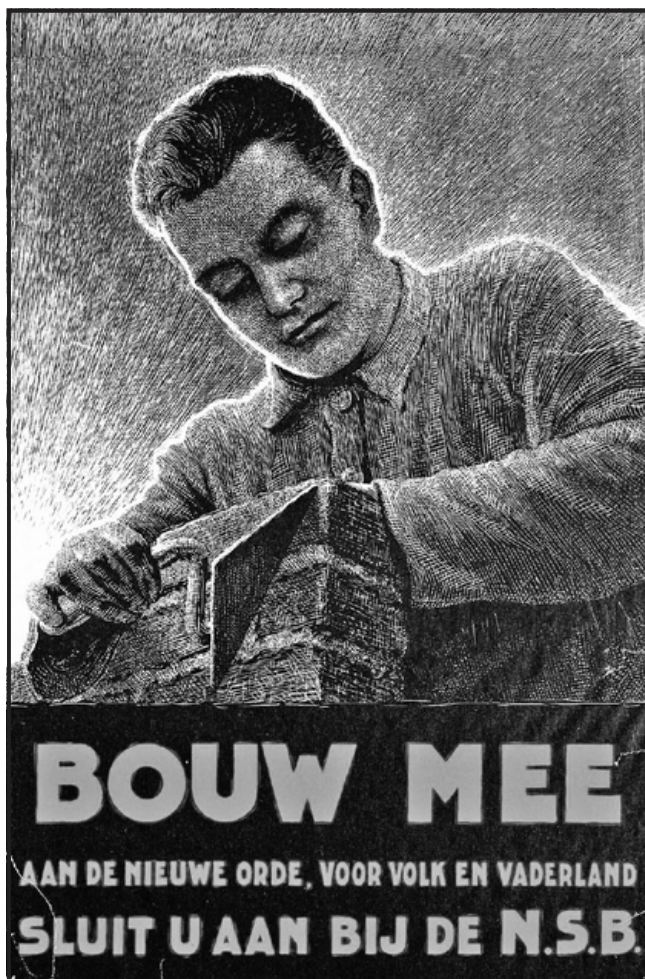
“Duidelijk en onomwonden heeft ‘De Banier’ op het gevaar van het nationaalsocialisme gewezen; ons blad heeft het nationaalsocialisme om des beginsels wil bestreden. Het nationaalsocialisme verheft de verdorven rede van de mens boven Gods Woord. Het eert de staat boven God. Het draagt de wortel van het verderf in zich, gelijk oudtijds de grote Romeinse staat.”¹

Eerder had *De Banier* zijn lezers in dit verband al gewezen op “het herhaald besluit van classis en synoden van de Gereformeerde Gemeenten tegen hen die propaganda voeren voor de NSB, en op de besliste uitspraken van ds. Kersten dat hij zich om des beginsels wil met de NSB niet kan verenigen.”²

Enkele van die ‘besliste uitspraken’ van ds. Kersten zullen we hieronder aanhalen, opdat temeer blijkt dat die veronderstelde NSB-gezindheid van ds. Kersten en van de SGP echt laster was en is.

‘Besliste uitspraken’

De Statenverkiezingen van 1935 leken voor de NSB een groot succes te worden. Enkele weken voor die verkie-

Bij de NSB moet alles, tot het Woord Gods toe, buigen en zwichten voor het absolute staatsgezag en staatsbelang, zo waarschuwde ds. Kersten.

zingen hield ds. Kersten in Zeeland een tijdrede over de woorden uit Amos 3 vers 8: *De leeuw heeft gebruld, wie zou niet vrezen? De Heere HEERE heeft gesproken, wie zou niet profeteren?* In *De Saambinder* van 11 april 1935 werd van zijn rede een verslag afgedrukt, waaruit we de volgende woorden citeren:

“In radeloosheid roepen velen om verandering, maar zonder de enige nodige verandering te begeren. Daaruit is het te verklaren dat de NSB zulk een opgang maakt. Met ernst waarschuwde de leraar vooral de jongeren voor die beweging. Zij is niet los van de beginselen van de NSB in Duitsland. En dat land geeft ons klaar te zien dat Gods Kerk in die beweging niet wordt geduld. De staat is er alles. Vervolging bedreigt des Heeren Kerk. Och, dat wij wederkeerden tot de Heere en Zijn Woord.”³

Ds. Kersten heeft zijn hoorders dus ernstig voor de NSB gewaarschuwd. Dat deed hij ook in de rede die hij op de partijdag van 1936 hield. Uitvoerig ging hij toen op de verkeerde grondslagen en utopieën van de NSB in. We citeren enkele alinea’s uit die in druk verschenen partijrede:

“Het fascisme kwam op in Italië, het nationaalsocialisme in Duitsland. Beide hebben bij verschillende nuancering dit gemeen dat zij de staat stellen boven God en godsdienst en de rechten van mensen boven de rechten des Heeren. Bij beider staatsleer moet alles zwichten voor de staat. (...) Alles, tot het Woord Gods toe, moet buigen voor het absolute staatsgezag en het staatsbelang. (...)

Het groot bezwaar dat zich in een krachtig protest tegen de NSB uiten moet, ligt daarin dat zij Gods Woord negeert en de van God geschonken rechten niet acht. (...) De menselijke rede wordt door de NSB verheerlijkt, de mens als een zichzelf beheersend schepsel op de troon gezet. De NSB is een beweging van de mens, die zij niet kent als voor de eeuwigheid geschapen, doch slechts als een door de rede van het dier onderscheiden wezen. De dwaze hovaardij die zich tegen God stelt, is hier aan het woord.

Het lijdt geen twijfel of deze beweging moet, zo zij in Nederland tot machtsontplooiing kwam, in botsing komen met des Heeren kerk. (...) De strijd kan niet uitblijven. Voor wie de rechten des Heeren tegen alle verloochening wenst te handhaven, breken eenmaal onder het nationaalsocialistisch bewind gekomen, bange dagen aan. Hij die met de stoere geest van de oude calvinisten is beziel, wordt als onverdraagzaam uitgebannen. (...) Waakt, o ik bid u, waakt tegen het gevaar dat van de NSB dreigt. Houdt u er verre van, uzelf en uw kinderen. Want het nationaalsocialisme heeft een grote zuigkracht die vooral vele jongeren dreigt mee te voeren.”⁴

Niet minder duidelijk was ds. Kersten een jaar later op de partijdag van 1937. Uit de partijrede die hij toen gehouden heeft, komen de volgende woorden:

“De weg die wij hebben te bewandelen, ligt in de onderhouding van Gods geboden. Voor die onafwijkbare eis opene ons volk de ogen. De rots waarop alle machten der hel te pletter zullen stoten, is Gods Woord. Zo wij op dat Woord mochten bouwen, hadden wij de revolutie niet te vrezen. Ook de NSB niet! Die NSB is een van de jongste uitingen voor een staatsbestel dat in grond en wezen heidens is. De staat is de god voor wie de NSB'er de knie ootmoedig buigt. Wordt de godsdienst al geduld, het is slechts voor zover de staat er belang bij heeft. Ons volk drome niet in verwachting van bescherming en handhaving van de kerk door de NSB. Het is te verstaan dat velen de huidige gang van zaken moede zijn en tot de grenzen van de wanhoop worden gebracht. Doch dat mag hen niet doen vluchten tot een beweging die Gods Woord verkracht.”⁵

Ten besluite

Uit het bovenstaande blijkt zonneklaar dat de SGP als partij en ds. Kersten als SGP-leider de NSB radicaal hebben veroordeeld en geenszins mensen hebben aangezet om van de NSB lid te worden of daarop te stemmen. Wie het anders beweert, strooit lasterpraatjes rond, evenals het antirevolutionaire dagblad *De Standaard* voor de oorlog.

Hetzelfde beeld komt naar voren in het hiervoor geplaatste artikel over het vooroorlogse SGP-Statelid Haanschoten. Ook hij distantieerde zich van de NSB en zei in 1936 dat het pertinent onjuist was dat de SGP een zekere neiging zou hebben tot de NSB.

Ds. Kersten heeft de NSB scherp veroordeeld.

Wij dachten dat het goed was om dit nog eens duidelijk te stellen, opdat we ons niet zomaar wat laten aanpraten over de opstelling van de SGP destijds tegenover de NSB.

Redactie

Noten:

- 1) Zie: 'Een 'open brief' aan 'De Standaard', in: *De Banier*, 22 september 1939
- 2) Zie: 'Laster-campagne van 'De Standaard', in: *De Banier*, 15 februari 1939
- 3) Zie: 'Kerknieuws', in: *De Saambinder*, 11 april 1935
- 4) G.H. Kersten, *Hunne handelingen*, 1936, p. 6-10
- 5) G.H. Kersten, *Vier Hoornen*, 1937, p. 11-12

